

Domači glasovi

Stev. 36.

Lienz, sobota 15. decembra 1945.

Leto 1.

NAŠI AKADEMIKI PIŠEJO

Leta 1879 je umrl v Gradcu Karl Jožef Bergmann, lastnik tovarne za železnino. Svoje premoženje je zapustil graški občini, da postavi sirotišnico. Ta je 1. 1887 dovršila stavbo na sedanji Keplerjevi cesti 52 in jo dala sirotam za dom. Toda že 1. 1898. je mestna občina ob 50. jubileju vlade cesarja Franca Jožefa I. postavila novo hišo v Stiftingthalgasse, kamor je preselila Bergmanovo sirotišnico, v stari hiši pa je uredila šolo. V letih 1914 - 18 je bila v njej rezervna bolnica I, sedanji vojni pa tudi že 6 let služi podobnim namenom. V zadnjem času je bila zatočišče dunajskim beguncem, v novembru pa je postala dijaški dom.

V njem so dobili streho sinovi mnogih narodov, ki so zapustili domačo grudo, ker se ne strinjajo z boljševiskim totalitarizmom. Na graški univerzi se hočejo usposobiti za strokovno delo in za ideološko zmago nad svojim nasprotnikom, sedaj ko je orožje utihnilo. Med njimi najdeš Poljake, ki jim je Hitler prvim poskušal z ognjem in mečem dokazati nadvednost nordijske pasme. Iz resnih obrazov jim razbereš prestano stisko, ko se jim je nad glavami rušilo v prah zidovje Varšave, enake strahote, ki so jih pretrpeli v KZ lagerjih. Toda motil bi se, kdor bi mislil, da so potrti. Na, veselje je izraz njihovega neomajnega idealizma in vere v lepšo bodočnost.

Litvanci so si na svoji dolgi poti po svetu nabrali ču da izkušenj in se naučili mnogo jezikov. Sanjavost širnih pšeničnih poljan ob Dnjepru je lastna Ukrajincem. Zanje je največja pridobitev ta, da smejo vendar enkrat dihati svobodni zrak demokratsko urejenega kulturnega dela Evrope. Gotovo se bodo morali še mnogo boriti za uresničenje svojega ideala svobodne narodne države. Zvitost, ki jo opisuje Karl May v svoji poti po deželi Skipetarjev, je lastna sinovom Albanije, ki jim je jadransko sonce dalo njih temno polt. Ni jih mnogo po številu, pa so vsem dobro znani. Srbi ponosno nosijo svoje vojaške uniforme - dar kralja Petra. Z odločnostjo, ki je samo njim lastna, korakajo po jasno začrtani poti. Hrvati so prijazni, ni sledu separatizma ni v njih.

Številčno najmočnejši, po letih morda, po izkušnjah pa gotovo najmlajši smo mi slovenski fantje. Prirojeno delavnost ter mešan značaj naših dolin in planin, pomešan z našimhom Koroske in Tirolske smo prinesli s sabo. Delamo, a neredko odmevajo po naših sobah žalostno veselo melodije naših narodnih pesmi. Ni bilo naključje, da je arhitekt v naših sob naslikal preko silhuete ljubljanskega gradu geslo: Mati, demovina, Bog in slovenski grb s celjskimi zvezdami in ilirskim čolnom, na drugi strani pa pričaral naš umetnik "podobo raj" - Bled z okolico, ob katerem stoji na skali slovenski fant in deklica v pestrih narodnih nošah, do čim je slovenski šopek v okras Gospodovi podobi.

Ne po naključju, ampak kot izraz našega mišljenja in čustvovanja je to nastalo. Hočemo povedati, da ljubimo slovensko zemljo, da nobena sila ne bo izbrisala iz naših src njene podobe, kajti na slovenskem nam je zibel tekla in slovenska mati nam je krulek pekla. Hočemo poudariti, da imamo trdno postavljene visoke ide-

ale, za katere se bomo borili, pa naj nam bi bilo usojeno bivati daleč na tujem.

V novem domu smo se razlagodili. Po 15 fantov v dokaj obširnih šolskih sobah, dokleta nekaj v svojih kamricah. Toplo imamo, čeprav nam hišnik že od našega prihoda ob vsaki delitvi pre-moga dopoveduje, da ima kuriva samo še za teden dni. Tudi za žago in sekiro poprimemo ob sobotah popelodne in se ne jezimo nad načelom, da mora vsakdo delati, zlasti zato ne, ker dobe delavci tobak. Dve uri drvariš, v nedeljo si kot gospod žapališ cigareto in ti ni treba še na gospodov dan po kavarnah prazniti čokolovcev. Seveda imajo sobe kakor vsa hiša mnogo pomanjkljivosti. Zato jo nameravajo v božičnih počitnicah temeljito popraviti. Casa bo mnogo: predvidoma od 20. grudna do 4. svečana. Nas pa bodo med tem poslali "domov" - v taborišča, kjer smo pristojni. Takrat Vam bomo ustno več povedali o našem življenju v Gradcu.

Pozdravljeni.

PRAZNIK BREZMADEŽNI so naša taborišča zelo lepo proslavila. Poleg slavnosti v cerkvi so priredila tudi lepe akademije. V Spittalu so igrali duhovno igro "Teofilus", ki so jo igralci zelo lepo podali, pevski zbor je zapel nekaj pesmi, vmes pa je bilo par posrečenih deklamacij. V nedeljo so prireditev ponovili. V Lienzu pa so istot ko dvakrat priredili originalno akademijo, ki je s petjem, besedo, slikami in simbolično vajo prikazala Marijo kot "ženo s soncem obdano". Vsem je bila akademija, ki ni imela na sebi nič šablonskega, marveč je bila kot s celote vlita, zelo všeč.

"VOLITVE V JUGOSLAVIJI IN ZED. DRŽAVE. - Amer. poslanik v Belgradu Paterson je v Londonu poklical k sebi Savico Kosanovića, Titovega min. za informacije, ki se je mudil v Londonu zaradi tržaskega vprašanja, in mu povedal, da ima nalogo od ameriške vlade; sporočiti mu, "da ameriška vlada z okoliščinami, v katerih naj bi se opravile volitve 11. novembra, ni zadovoljna, ter da bo podvzela primerne korake, ako bi se volitve kljub temu vršile." Vojne seveda ne bomo napovedali," je z nasmehom rekel poslanik, "toda imamo na razpolago druga sredstva "je resno nadaljeval" s katerimi lahko dokazemo, da nismo zadovoljni, in s katerimi lahko damo povdarka politiki, ki želimo, da se vodi v Jugoslaviji." Dodal je, da ima ameriška vlada vse potrebne informacije, da pravilno presodi

položaj. Končal je s tem, da je dejal, da se sedaj vrača v Belgrad, da bo na potu tja videl še dr. Mačka v Parizu ter ugotovil njegovo stališče in da bo potem v Belgradu dal isto izjavo Titu. - Med razgovorom je dejal, da se Amerika ne poteguje ne za kralja ne za Tita, ampak zato, da dobi ljudstvo neovirano svobodo povedati, kaj hoče in koga hoče. Ko bo ljudstvo res svojo vlado svobodno izvolilo, se bo ameriška vlada s tem zadovoljila. (Amer. Domovina, 16. okt. 1945.)

PO KOROŠKEM IN STAJERSKEM je tako po taboriščih kot zunaj njih veliko Stajercev, ki so jih še Nemci pregnali v te kraje, oziroma še kam više v Avstrijo in Nemčijo. Povečini so ločeni od svojih družin, ki so ostale še tam doli. Zelo bi bili hvaležni, če bi mogli zvedeti kaj o svojcih. Prosimo zato vse Stajerce in begunce iz okolice Krškega, naj se osebno ali pismeno zglase g. Danku Rajmundu v taborišču Peggez pri Lienzu bar. 27/6.

G: JANKO MLAKAR, veroučitelj v pokoju si je zlomil nogo.

V AMERIKI SO UMRLI. Dne 23. okt. Katarina Dolenc, roj. Pintar (Zetinceva), stara 62 let in doma iz Stare Loke pri Škof. Loki. Zapušča moža in 6 otrok, v domovini pa sestro - V Madisonu je 31. avg. umrla Mery Žerjal iz Sv. Mihaela pri Postojni. 1. sept. pa je umrla Mary Oresje roj. Bručić. - V Clevelandu sta umrla Florence Zapančić in Matt (Mike) Oražem. PISITE ROJAKOM V AMERIKO!